

PŘEHLED VÝZKUMŮ

57-1

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 57
Volume 57

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Barbora Tesařová
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce Cover Photography	Zelená Hora (okr. Vyškov). Starobronzový kamenný segment. Zelená Hora (Vyškov District). Early Bronze Age stone segment.
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2016
Náklad 400 ks

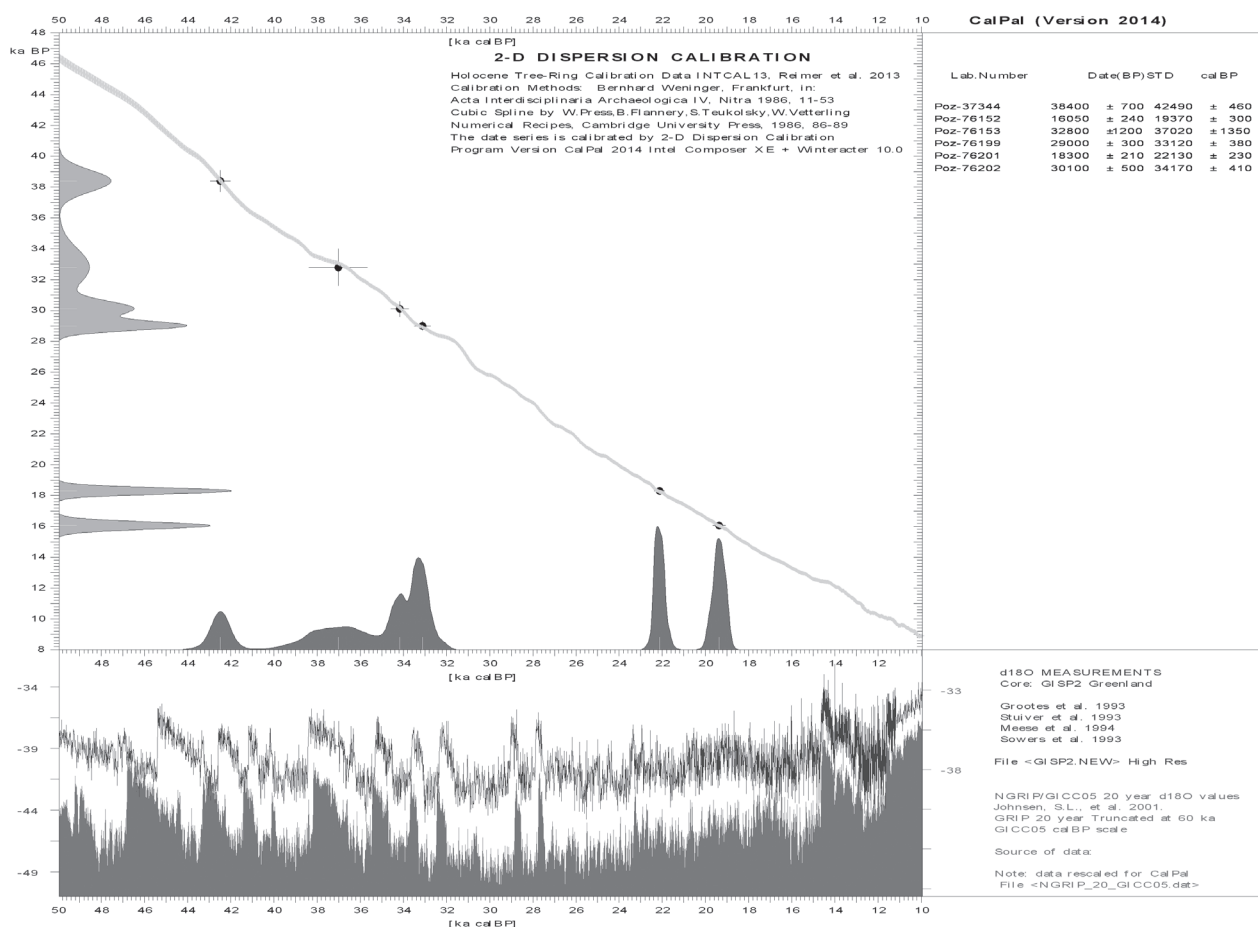
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2016 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

PALEOLIT
PALEOLITHIC
PALÄOLITHIKUM

BRNO
(K. Ú. LÍŠEŇ, OKR. BRNO-MĚSTO)
„Hrubé podsedky“, Líšeň/Podolí I. Bohunicien. Sídliště. Systematický výzkum.

V roce 2015 jsme navázali na sondáž z let 2009 – 2010 (Škrdla *et al.* 2011). Byla odkryta plocha 18 m², která byla situována několik metrů proti svahu nad původní sondáží. Přímo pod orníci byl zachycen intaktní půdní sediment, který nasedal na podložní spraš. V celé mocnosti zmíněného půdního sedimentu byly nalézány artefakty štípané kamenné industrie. Výzkumem bylo získáno 113 artefak-

tů zaměřených ve třech souřadnicích a dalších 296 drobných artefaktů bylo nalezeno při plavení prokopaného sedimentu. Předběžná surovinová analýza naznačuje, že industrie je vyrobena převážně z rohovce typu Stránská skála, který ojediněle doplňují radiolarit a rohovec typu Krumlovský les. Z hlediska technologie a typologie je získaná kolekce nevýrazná, pouze v několika málo případech se objevily fasetované patky a bidirekcionální sbíjeň – tedy indicie, které ukazují na bohunickou technologii. Z dalších artefaktů stojí za pozornost ulity terciérních plžů (5 ks, ve většině případů pravděpodobně náleží druhu *Pirenella picta* ze sedimentů Vídeňské pánve) a 16 drobných hrudek červeného barviva. Půdní sediment byl velmi chudý na uhlíky. Bylo zachyceno pouze několik koncentrací

Obr. 1. Líšeň/Podolí I. Přehled radiokarbonových dat.
Fig. 1. Líšeň/Podolí I. Overview of radiocarbon dates.

rozptýlených uhlíků, z nichž 5 vzorků bylo zasláno na datování do Poznaň. Získané výsledky mají značný rozptyl (obr. 1) a jejich souvislost s osídlením není jistá. Data by mohla naznačovat nižší stáří sedimentu než bylo očekávané, což by mohly podporovat i některé nevýrazné artefakty připomínající karenoidální odštěpky. Z půdního sedimentu byly odebrány taktéž vzorky na mikromorfologickou analýzu, jejich výsledky by měly být známy v roce 2016. Výzkum, který bude pokračovat v roce 2016, bude zaměřen na odkrytí větší plochy, rozšíření kolekce nálezů, získání technologicky a typologicky výrazných artefaktů (pro posouzení otázky kulturní homogenity nálezového horizontu) a zejména na získání lepších vzorků uhlíků na radiokarbonové datování. Výzkum byl podpořen projektem GAČR č. 15-19170S.

Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P., Matějec, P., Tostevin, G., Rychtaříková, T., Hladilová, Š.: 2011: Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 52(1), 140–143.

Resumé

Brno (Líšeň Cad., Brno-město Dist.), „Hrubé Podsedky“, Líšeň/Podolí I. The test pit excavated in 2009 – 2010 was extended upslope. An area of eighteen meters squared was excavated in 2015 yielding 113 artifacts recorded in three dimensions and 296 small artifacts found during wet-sieving. Most of the artifacts are made from Stránská skála-type chert. Other raw materials used include radiolarite and Krumlovský les-type chert. Five Tertiary molluscs and 16 small lumps of red ochre were also found. Little charcoal was present in the artifact-bearing horizon and only small amounts of dispersed charcoal were collected. Five samples were submitted to Poznaň for dating. The results show a very large distribution (Fig. 1). The excavation will be continued in 2016 to increase the number of lithics, find diagnostic artifacts, and collect more substantial charcoal samples.

BRNO (K. Ú. MALOMĚŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Babická. Pleistocén. Ojedinelý nález.

Dne 11. 8. 2015 navštívili pracovníci ústavu Anthropos, Historického muzea MZM na výzvu Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., odkryv prováděný v místě vlakové tratě v Maloměřicích na ulici Babická naproti domům číslo 515/29 a 141/31.

Podle prvních získaných informací zde byla dělníky při opravě pokládky povrchu vlakové tratě odkryta velká zvíře-

cí kost, která se měla údajně nacházet ve spraši pod velkým zaobleným balvanem. Kost byla vyzvednuta a dopravena do budovy Ústavu archeologické památkové péče Brno. Zcela očividně se jednalo o kost pleistocenního stáří, předběžně i posléze odborníkem určenou jako kost pažní (*humerus*) nosorožce *Rhinoceros* sp. Na povrchu kosti byly patrné zbytky světle okrového sedimentu, distální konec byl neopatrně poškozen zemními pracemi.

Přímé místo nálezů kosti se nacházelo relativně mělce pod současným, antropogenně upraveným povrchem (přibližně v okolí bodu 49.2264653N, 16.6576533E). Balvan pod kterým se měla kost nacházet, jsme již nemohli posoudit, protože byl z místa odvezen na skládku mimo Brno. Podle dělníků měl být velký až jeden metr, v místě se ale takto velké balvany nenacházely, informaci je proto nutné brát s rezervou.

Následnou přímou obhlídkou terénu bylo zjištěno, že se pod zbytky antropogenní navážky nacházel pouhých 5 – 10 cm mocný horizont světlých písků (jejich nadloží bylo nejspíše mnohem dříve v minulosti odbagrováno), pod nimi se nacházela vrstva 10 – 15 cm světle šedých sedimentů s valouny, pod nimiž byla v mocnosti 15 – 20 cm patrná terasa řeky Svitavy (písek obsahující valouny), nasedající přímo na podloží brněnského masívu.

Protože bezprostřední okolí místa nálezů bylo v minulosti popsáno v souvislosti se studiem pleistocenních sedimentů (Musil *et al.* 1954), jsme schopni zhruba určit stáří nalezené kosti.

Nalezená kost se měla nacházet ve spraši (v námi sledovaném odkrytém profilu již nebyla sprašová vrstva patrná, pod velkým zaobleným balvanem. My jsme našli terasu nasedající přímo na podloží. Pokud se kost skutečně nacházela ve spraši, potom by výšková úroveň nalezené terasy měla odpovídat úrovni 210 až 220 m n. m. Na základě zjištěných údajů by mohlo jít o bázi vyšší terasy, která již byla kryta spraší. Tato terasa se měla začít ukládat v období W2 (podle Musil *et al.* 1954; to by odpovídalo MIS 4, zhruba před 70 tis. BP). Pokud se kost nacházela v píscích a ne ve spraši, potom by pocházela z úrovně nižší terasy, která se měla začít ukládat na počátku viselského glaciálu (MIS 5, před asi 118 tisíci lety).

Můžeme říci, že na základě stratigrafie je stáří nalezené kosti minimálně 70 tisíc let. Jde o unikátní nález, který významně doplňuje naše znalosti z tohoto období středního paleolitu. Z Maloměřic jsou známy nálezy ojedinělých paleolitických kamenných artefaktů. Jejich spojení s nalezenou kostí je nejasné; stratigraficky by jí snad odpovídal ústěp žlutého křídového rohovce. Nedaleko místa nálezů kosti se mělo nacházet ohniště (přesněji ve štěrcích nad spodní terasou Svitavy; ¹⁴C datum je >48 500; GrN 1482) s úlomkem křídového rohovce a dvou ústěpů z křemenných valounů (Musil, Valoch 1961; Valoch 1969).

Zdeňka Nerudová